

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
СМЕДЕРЕВО
Број:55401-2838/2023
Датум:24.02.2023.године
СМЕДЕРЕВО

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД СМЕДЕРЕВО
ЗА 2022. ГОДИНУ

СМЕДЕРЕВО, ФЕБРУАР 2023.

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	СМЕДЕРЕВО
МЕСТО(ОПШТИНА/ГРАД)	Смедерево
ГОДИНА ОСНИВАЊА	1961.
ДИРЕКТОР	Ивана Николић Ђурђевић, дипл. социолог
E-mail	smederevo.csr@minrzs.gov.rs
АДРЕСА И ПОШТАНСКИ БРОЈ	Кнез Михајлова 29, 11300 Смедерево
ТЕЛЕФОНИ/ТЕЛЕФАКС	026/672-741, 672-742, 672-738

УВОДНИ ДЕО

Предмет извештаја су корисници социјалне заштите у току 2022. године који се налазе на евиденцији Центра за социјални рад, разврстани према категоријама, полу, старосној структури и осталим специфичним карактеристикама, као и облици, мере и услуге које су остварили у систему социјалне заштите.

Основу за израду извештаја чине статистички подаци, интерне евиденције стручних радника и супервизора, као и скуп обавезних података који се воде по управним књигама и на основу Правилника о евиденцији и документацији који се примењује у Центру за социјални рад.

Извештај је намењен:

- Градској управи
- стручним радницима Центра како би сагледали обим послова и предложили мере за ефикаснији рад
- свим грађанима који су заинтересовани за ову област

ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА

Социјална заштита је организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Делатност Центра је дефинисана:

- Законом о социјалној заштити
- Породичним законом
- Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица
- Законом о спречавању насиља у породици
- Одлуком о правима социјалне заштите у граду Смедереву
- Другим законским и подзаконским актима који регулишу област социјалне и породично-правне заштите

Центар за социјални рад, у складу са законом:

- процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите
- спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и о коришћењу услуга социјалне заштите
- предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима
- води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника
- иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан
- иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема и обавља и друге послове у области социјалне заштите, у складу са законом и другим прописима.

У извештају су приказани послови и активности које је Центар за социјални рад обављао у току 2022.године, а који су ангажовали највише новчаних средстава и стручног рада радника Центра.

ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА СТАНОВНИШТВА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Обим и врста социјално-заштитних активности су у основи одређени основним одликама града, његовом привредном развијеношћу, специфичном проблематиком, потребама његових становника, кадровском и материјалном развијеношћу, организованошћу у области социјалне политике и сл.

У том смислу овде ће се дати приказ основних одлика града Смедерева како би се боље оценили обим и структура социјално-заштитних активности које је Центар за социјални рад спроводио у 2022.години.

Смедерево се простире на подручју од 484 км². На основу података са последњег пописа 2011.године на територији Смедерева живело је 107 528 становника. Од овог броја на градском подручју живело је 63 028 становника, а на сеоском подручју 44 500 становника. По подацима, у Смедереву је пописано и 6 638 лица у иностранству.

По подацима РЗС за 2021. годину у Смедереву има 100155 становника (процена броја становника средином године). Од овог броја 50,7% становника је женског, а 49,3% мушког пола.

Од укупног броја становника 18% припада старосној групи од 0-17 година, 62% старосној групи од 18-64 година, а 20% старосној групи преко 65 година старости. Радном контингенту (од 15-64 година) припада 65% становника.

Просечна старост износи 43 године.

Стопа живорођених износи 10, а стопа умрлих 20, тако да је стопа природног прираштаја негативна и износи -11 (подаци РЗС за 2021.годину).

У Смедереву је регистровано 32% запослених (по општини пребивалишта) у односу на укупан број становника (подаци РЗС за 2021.годину).

У Смедереву је регистровано 2889 незапослених лица. На 1000 становника долази 38 регистрованих незапослених лица (податак НСЗ за 2021.годину).

Национална структура је врло сложена, јер на подручју Смедерева живи 28 етничких група (податак Републичког завода за статистику за 2006.годину).

Град Смедерево има 28 насеља, од којих је једно градског типа.

По подацима РЗС за 2021.годину у Смедереву има 35 објеката за предшколско образовање деце, 19 матичних основних школа и 14 подручних одељења. У Смедереву има 5 средњих школа.

Здравствена заштита је организована преко Здравственог центра који има свој стационарни део и бројне амбуланте. По подацима за 2021.годину у граду Смедереву 2,4 лекара долази на 1000 становника.

1. ЦЕНТАР КАО ПРУЖАЛАЦ УСЛУГА

1.1.РЕСУРСИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

1.1.1.ЗАПОСЛЕНИ РАДНИЦИ

Табела 1.Укупан број запослених у Центру на дан 31.12. 2022. године

Број запослених	Број			%		
	М	Ж	УКУПНО	М	Ж	УКУПНО
На неодређено време	7	35	42	16,7	83,3	100,0
На одређено време	1	4	5	20,0	80,0	100,0
На ПП пословима	2	/	2	100,0	/	100,0
УКУПНО	10	39	49	20,4	79,6	100,0

Табела 2. Структура запослених на неодређено време према извору финансирања (стање на дан 31.12.2022. године)

Извор финансирања	Број		УКУПНО	%		УКУПНО
	М	Ж		М	Ж	
Републички буџет	3	25	28	10,7	89,3	100,0
Буџет Града	4	10	14	28,6	71,4	100,0
УКУПНО	7	35	42	16,7	83,3	100,0

Табела 3. Врста послова на којима раде запослени који се финансирају из буџета Републике (стање 31.12.2022.)

Стручни профил	Број запослених на неодређено време		Број запослених на одређено време	
	М	Ж	М	Ж
Руководећи (директор, руководиоци служби)	2	3	/	/
Супервизори	/	3	/	/
Социјални радник	/	8	/	/
Правник	/	1	/	/
Психолог	/	1	/	1
Педагог	/	2	/	/
Специјални педагог	/	1	1	/
Андрагог	/	/	/	2
Социолог	/	1	/	/
Административно-финансијски	/	4	/	1
Технички (возач, спремачица)	1	1	/	/
УКУПНО	3	25	1	4

Табела 4.Врста послова на којима раде запослени који се финансирају из буџета Града (стање 31.12.2022.)

Врста послова	Број запослених на неодређено време		Број запослених на одређено време		Број запослених на ПП пословима	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Руководећи (помоћник директора)	/	1	/	/	/	/
Социјални радник	1	2	/	/	/	/
Психолог	/	/	/	/	/	/
Специјални педагог	/	1	/	/	/	/
Правник	/	3	/	/	/	/
Социолог	1	/	/	/	/	/
Административно-финансијски	1	2	/	/	/	/
Технички (возач)	1	/	/	/	/	/
Остало	/	1	/	/	/	/
УКУПНО	4	10	/	/	2	/

Табела 5.Старосна структура запослених који се финансирају из буџета Републике (стање 31.12.2022.)

Стручни профил	Број запослених на неодређено време		Број запослених на одређено време		Број запослених на ПП пословима	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж
20-29	/	/	/	1	/	/
30-39	/	5	/	/	/	/
40-49	1	5	1	1	/	/
50-59	1	11	/	2	/	/
60-64	1	4	/	/	/	/
65+	/	/	/	/	/	/
УКУПНО	3	25	1	4	/	/

Табела 6.Старосна структура запослених који се финансирају из буџета Града
(стање 31.12.2022.)

Стручни профил	Број запослених на неодређено време		Број запослених на одређено време		Број запослених на ПП пословима	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж
20-29	/	/	/	/	1	/
30-39	2	3	/	/	/	/
40-49	2	5	/	/	1	/
50-59	/	2	/	/	/	/
60-64	/	/	/	/	/	/
65+	/	/	/	/	/	/
УКУПНО	4	10	/	/	2	/

Табела 7.Квалификациона структура/степен стручне спреме запослених на дан
31.12.2022.године

Врста радног ангажовања	Квалификација/степен стручне спреме	Број запослених/ангажованих	М	Ж
НЕОДРЕЂЕНО	ПК, КВ (II, III)	1	/	1
	ССС (IV)	8	3	5
	ВС (VI/1)	3	/	3
	ВСС (VII/, мастер)	30	4	26
ОДРЕЂЕНО	ПК, КВ (II, III)	/	/	/
	ССС (IV)	1	/	1
	ВС (VI/1)	/	/	/
	ВСС (VII/1,мастер)	4	1	3
ПП ПОСЛОВИ	ПК, КВ (II, III)	1	1	/
	ССС (IV)	1	1	/
	ВС (VI/1)	/	/	/
	ВСС (VII/1,мастер)	/	/	/

Стручни радници су у претходном периоду у оквиру својих могућности обављали поверене послове и настојали да корисницима пруже адекватну и квалитетну заштиту. Процес рада се током године одвијао отежано због високог степена социјалне угрожености становништва и преоптерећености стручног кадра. Основни проблем је представљао мањи број стручних радника од прописаног. Током 2023. године планира се упошљавање стручних радника како би се на квалитетнији начин задовољиле потребе корисника, а процес рада се одвијао у складу са прописаном методологијом и задатим роковима.

1.1.2. ОБУКА И УСАВРШАВАЊЕ РАДНИКА

Током 2022. године стручни радници Центра су стручна знања и вештине стицали похађањем програма обуке и праћењем „online“ вебинара, а у циљу унапређења процеса заштите корисника. Стручно усавршавање је представљало и услов за лиценцирање стручних радника.

У циљу смањења трошкова стручног усавршавања током године стручни радници Центра су били и носиоци реализације појединих едукација и вршили су пренос знања осталим стручним радницима, а сходно томе едукације и курсеви су се реализовали у самом Центру или у ближем окружењу.

У том смислу се и током 2023. године планира учешће стручних радника на међународним и националним конференцијама, едукацијама са и без провере знања, трибинама и округлим столовима, као и објављивање стручних радова.

У наредном периоду планира се и реализација едукација путем учешћа на online вебинарима.

Спроведене едукације у 2022. години

- Обуке везане за заштиту од насиља у породици
- Обуке стручњака за пружање подршке особама са инвалидитетом
- Обуке за пружање психосоцијалне подршке старим лицима
- Едукације за подизање стручних компетенција у саветодавном раду са породицом
- Обуке правника у циљу унапређења стручног рада у делу ефикасног спровођења управног поступка, учествовања у стручним поступцима у оквиру методе вођења случаја и стицање вештине комуникације и тимског рада
- Обуке везане за примену регистра «Социјална карта» као алата за помоћ у вођењу управних поступака

1.2. УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова Центра за социјални рад утврђена је организација стручног рада и осталих послова у Центру за социјални рад.

Организацију Центра чине:

- директор
- организационе јединице Центра
- стручна и саветодавна тела

Организационе јединице су:

- Служба за правне, кадровске и административне послове са Пријемном канцеларијом и Канцеларијом за материјална давања)
- Служба за заштиту деце и младих
- Служба за заштиту одраслих и старих
- Служба за финансијско-рачуноводствене послове
- Служба за остваривање права и услуга у заједници из области социјалне заштите у граду Смедереву

Служба за правне, кадровске и административне послове са Пријемном канцеларијом и Канцеларијом за материјална давања

Служба обавља управно-правне послове за грађане у поступцима остваривања права из области социјалне заштите и надлежности органа старатељства.

У оквиру службе организован је рад Пријемне канцеларије и Канцеларије за материјална давања. У оквиру службе су ангажовани и радници који обављају административне послове.

Пријемна канцеларија

Пријемна канцеларија врши пријем грађана који се први пут обраћају Центру, врши процену да ли је решавање проблема у надлежности Центра и у складу са тим врши упућивање на одговарајућу службу Центра или на остваривање права у другим институцијама.

Канцеларија за материјална давања

Канцеларија за материјална давања бави се пословима везаним за остваривање права на материјално обезбеђење и друге видове новчаних давања.

Служба за заштиту деце и младих

Служба за заштиту деце и младих бави се заштитом интереса и права деце и омладине са поремећајима у понашању, деце ометене у психофизичком развоју, деце без родитељског старања и деце из породица са поремећеним породичним односима родитеља.

Служба за заштиту одраслих и старих

Служба за заштиту одраслих и старих бави се заштитом одраслих лица са поремећајима у понашању, одраслим и остарелим психички и физички угроженим лицима, материјално угроженим и незбринутим лицима, лицима са породичним проблемима.

Служба за финансијско - рачуноводствене послове

Службом руководи дипломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове, а у оквиру службе су ангажовани и финансијско рачуноводствени сарадници.

Служба за остваривање права и услуга у заједници из области социјалне заштите у граду Смедереву

Служба се бави пословима везаним за остваривање права и услуга које су предвиђене Одлуком о правима социјалне заштите у граду Смедереву (локалне социјалне услуге које су финансиране од стране јединице локалне самоуправе).

Службе имају своје руководиоце који обезбеђују планирање и координирање посла унутар службе, поштовање стандарда и законитости стручног рада, као и поштовање рокова и процедура.

Рад у службама је организован по принципу вођења случаја, где се водитељ случаја задужује конкретним случајем, процењује и координира поступак процене потреба корисника и предузима мере у циљу заштите и подршке корисника користећи

потенцијале Центра и других служби и ресурса у локалној заједници.

Службе за заштиту деце и младих и за заштиту одраслих и старих имају и супервизоре који обезбеђују поштовање стандарда стручног рада кроз координацију, усмеравање, подстицање и евалуирање стручног рада водитеља случаја и помажу им да постигну оптималне ефекте у задовољавању потреба корисника, као и да развију потребна знања и вештине.

Послове анализе, праћења стања и потреба грађана на локалном нивоу и шире, као и иницирање промена у циљу унапређења социјалне заштите обавља стручни радник на пословима планирања, развоја и извештавања.

У Центру се образују стална и повремена тела:

Стална тела центра су:

- колегијум руководиоца
- колегијум службе
- колегијум служби
- стална комисија органа старатељства

Пвремена тела су стручни тимови.

1.3.УСЛОВИ РАДА

Адекватан простор и услови рада представљају један од битних фактора квалитетног обављање поверених послова.

Услови рада запослених су били оптимални и омогућавали су несметан рад са корисницима.

Тренутно Центар располаже са довољним бројем рачунара који се налазе у мрежи и покривају потребе стручног рада. Аутоматска обрада података представља добру основу за континуирано праћење и проучавање проблематике корисника.

Центар поседује 4 путничка аутомобила које стручни радници користе приликом теренских посета како на локалу, тако и изван њега.

Током 2023.године планира се наставак процеса унапређења услова рада.

2.КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Током 2022.године Центар је радио са 10291 корисником.Број корисника се током 2022.године увећао за 4,5% у односу на претходну годину.

Када се погледају подаци по корисничким групама (табела 7 и 8), у односу на претходну годину, повећање се бележи код лица која су била жртве насиља занемаривања и лица у ризику да постану жртве насиља и занемаривања, код лица са инвалидитетом, код особа које имају потребу за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници и код деце чији се родитељи

споре око начина вршења родитељског права. Благо повећање се бележи у корисничкој групи лица са проблемима у понашању и у сукобу са законом.

Код коришћења мера материјалне подршке и даље је присутан тренд да одређени број лица користи више мера истовремено (нпр. новчану социјалну помоћ, једнократну новчану помоћ, народну кухињу, ђачку ужину и сл.).

Током године Центар је радио са 10,3% грађана у односу на укупан број становника (по подацима РЗС за 2021 годину-процена броја становника средином године).

Корисницима је пружена укупно 17701 мера, облик и услуга социјалне заштите и социјалног рада.

Када се посматрају пружене мере, облици и услуге, највећи удео у укупном броју од 41,8% припада мерама материјалне подршке.

Табела 5. Укупан број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у 2022. према старости и полу

Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода(01.01.-31.12.2022.)			Број корисника на активној евиденцији 31.12.2022.		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Деца (0-17)	1362	1217	2579	930	838	1768
Млади (18-25)	279	691	970	174	374	548
Одрасли (26-64)	1827	3129	4956	1329	2005	3334
Старији (65 и више)	680	1106	1786	466	749	1215
Укупно	4148	6143	10291	2899	3966	6865

Уколико се посматра територијална дистрибуција корисника, од укупног броја корисника 62,5% је са градског подручја, а 37,5% је са сеоског подручја.

На градском подручју највише корисника је на Славији, Папазовцу, Царини и Лештару где је и највише Рома и досељених лица.

Што се тиче сеоског подручја, највећи број корисника је из Радинца, Осипаонице и Вранова.

Корисницима градског подручја су доступније услуге социјалне заштите у односу на лица која живи у сеоским срединама (због територијалне удаљености корисника и мање мобилности), па је и очекивано њихово веће учешће у укупном броју корисника.

У старосној структури корисника доминирају одрасла лица са 43,2%.Деца учествују са 25,1% у укупном броју корисника.Најмање учешће имају млади са уделом од 9,4% и стари са уделом од 17,3%.

Жене чине 59,7%, а мушкарци 40,3% укупног броја корисника.

Флуктуација корисника

Кретање броја корисника током године је битан показатељ обима и динамике уласка појединих категорија корисника у систем социјалне заштите, дужине задржавања у систему, као и степена рецидивизма.

Табела 6. Кретање броја корисника у 2022. години

Старосне групе	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно у 2022. години	Стављени пасиву
Деца (0-17)	1779	470	330	2579	11
Млади (18-25)	522	192	256	970	22
Одрасли (26-64)	3263	633	1060	4956	622
Старији (65 и више)	1269	332	185	1786	71
УКУПНО	6833	1627	1831	10291	726

Од укупног броја корисника, 3426 корисника је пасивизирано, тако да се на активној евиденцији Центра (на дан 31.12.2022.године) налазило 6865 корисника, што је за 0,5% мање у односу на претходну годину. Удео пасивизираних корисника је већи за 16,1% у односу на претходну годину.

У току године у систем социјалне заштите ушло је 15,8% нових корисника у односу на укупан број корисника. Највећи број корисника који су евидентирани као нови припада категорији одраслих лица са уделом од 38,9% у односу на укупан број новоевидентираних корисника. Упоредном анализом података може се закључити да се број новоевидентираних корисника смањио за 0,9% у односу на претходну годину.

Разлози за улазак деце у систем социјалне заштите су најчешће били материјална необезбеђеност, занемаривање и насиље и поремећени породични односи.

Најчешћи разлози за улазак одраслих и остарелих лица у систем социјалне заштите били су материјална необезбеђеност и инвалидитет, потреба за домским смештајем и услугама социјалне заштите у локалној заједници, као и различити облици насиља.

Удео реактивираних корисника у укупном броју корисника је већи од удела новоевидентираних и износи 17,8%, и смањен је за 12,9% у односу на претходну годину. Подаци показују да је у категорији реактивираних корисника највећи удео одраслих лица од 57,9% у односу на укупан број реактивираних корисника. Реактивирање корисника посебно је изражено код корисника материјалних давања, који се по правилу враћају у систем социјалне заштите услед немогућности да у постојећим условима привређивања самостално превазиђу социјалну угроженост.

Највећи удео у укупном броју корисника од 66,4% чине пренети корисници, што указује на то да се са појединим категоријама корисника ради дуги низ година. Удео пренетих корисника је током 2022.године увећан за 11,9%.

Када се посматрају пренети корисници у односу на старосну групу, највећи удео од

71,1% пренетих корисника се јавља у категорији старих лица у односу на укупан број старих, с обзиром да ова лица имају ослабљене потенцијале за самостално задовољавање потреба и по правилу њихов улазак у систем социјалне заштите подразумева континуирани рад све до смрти, што је и у већини случајева разлог одласка у пасиву. Висок удео пренетих у категорији старих, условљава и њихов мали удео у категорији реактивираних корисника.

2.1. ДЕЦА

Подаци Центра показују да деца учествују са 25,1% у укупном броју корисника (табела бр.5).Посматрано по полу 52,8% деце је мушког, а 47,2% женског пола. Када се посматрају деца по старосним групама, највећи удео са 49,3% имају деца старости од 6 -14 година у укупном броју деце.

Табела 7.Број деце према корисничким групама и узрасту у 2022. Години

Корисничке групе	Узраст				УКУПНО
	0-2	3-5	6-14	15-17	
Деца под старатељством	9	16	89	100	214
Деца жртве насиља и занемаривања	56	67	227	123	473
Деца са неадекватним родитељским старањем	4	1	22	30	57
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	/	/	10	114	124
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	62	116	331	123	632
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	110	161	617	318	1206
Деца ОСИ	10	27	117	50	204
Деца у поступцима одређивања личног имена	10	/	1	1	12
Деца у поступцима располагања имовином	1	/	5	2	8
Деца у поступцима сагласности за малолетнички брак	/	/	/	3	3
Деца жртве трговине људима	/	/	/	2	2
Деца страни држављани без пратње	/	/	/	/	/
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	/	/	/	/	/
Деца повратници/из реадмисија	/	/	/	/	/
Остала деца	78	75	302	210	665
УКУПНО	340	463	1721	1076	3600

Укупан број деце по корисничким групама је остао на приближно истом нивоу као и претходне године.

Подаци показују да највећи број деце припада групи социо - материјално угрожене деце, која учествују са 33,5% у укупном броју деце.Број деце која се сучавају са

проблемом материјалне угрожености смањено се за 8,1% у односу на претходну годину. Ова деца потичу из породица које својим радом, приходима од имовине или из других извора остварују приход мањи од износа новчане социјалне помоћи утврђеног Законом о социјалној заштити.

Значајна заступљеност материјално угрожене деце последица је лошијег материјалног статуса већег дела популације који је изазван мањом могућношћу радног ангажовања родитеља или повременим радним ангажовањем родитеља.

Велики број корисника је и последица примене мање рестриктивних законских решења у коришћењу права на новчану социјалну помоћ.

Поред материјалне необезбеђености, децу из материјално угрожених породица прате и остале тешкоће као што су психички или физички хендикеп, поремећени породични односи, стамбена необезбеђеност, незапосленост и сл.

Значајан удео у укупном броју деце, са 17,6% имају деца чији се родитељи споре око вршења родитељског права. Заштита деце чији се родитељи споре око вршења родитељског права подразумева бројне послове који су везани за санирање поремећених породичних односа. У том смислу Центар је давао мишљење суду око поверавања, регулисања виђења са родитељем коме дете није поверено и издржавања деце.

Стручни радници су радили са децом која су била изложена насиљу или занемаривању или су била у ризику од насиља или занемаривања. Реч је о деци која су била изложена угрожавајућим факторима по живот и здравље у биолошкој породици или је у породичном окружењу постојао ризик за њихов правилан психофизички развој. Током 2022. године број деце у овој корисничкој групи се увећао за 11,6% у односу на претходну годину. Највећи број малолетних лица је био изложен индиректном психичком насиљу, где су директне жртве по правилу биле мајке. Рад са овом децом је дуготрајан и сложен и у већини случајева је захтевао рад са природним родитељима у циљу пружања помоћи ради адекватне бриге и старања о малолетној деци. У ситуацијама израженог ризика, рад са децом је захтевао неодложну интервенцију Центра ради заштите њиховог здравља и живота, путем њиховог измештања из угрожавајућег окружења и смештаја у хранитељске породице, прихватилиште за жртве насиља, домове и сл. Заштита се спроводила и покретањем поступака за заштиту од насиља, лишавање родитељског права, заштиту права и интереса детета и сл.

Осим основних облика заштите, рад са овом категоријом обухватао је и низ додатних активности као што су признавање тренутних новчаних помоћи, набавка школског прибора, регулисање путних трошкова, здравствене заштите, успостављање сарадње са осталим стручним службама, рад на контактирању деце и сродника тамо где је то било могуће и др.

Неадекватно родитељско старање редовно прате и материјална необезбеђеност, нерешено стамбено питање, поремећени породични односи и сл. У решавању овако сложене проблематике остваривала се тесна сарадња са родитељима, школама, здравственим институцијама и другим установама социјалне заштите.

Број деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом се дупло увећао у односу на претходну годину.

Заштита деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом подразумевала је рад на откривању, спровођењу заштите и третману свих облика делинкветног

понашања. Центар је вршио процену и реализацију најадекватнијих мера у циљу ресоцијализације малолетних лица.

Центар је достављао суду мишљење и предлоге мера, а по доношењу судске одлуке организовао и спроводио мере отворене заштите и пратио резултате мера затворене заштите и вршио прихват малолетника из установа у циљу њиховог што безболнијег интегрисања у локалну заједницу.

Стручни рад са децом са проблемима у понашању и у сукобу са законом је сложен и захтева дуготрајан стручни рад уз сарадњу школе, породице и друштвене средине.

Центар је у току 2022.године радио и са децом која нису разврстана ни у једну корисничку групу. Реч је о деци корисницима појединих локалних настрада, помоћи и услуга, као и деци за коју је Центар издавао уверења.

- **Старатељска заштита, мере надзора над вршењем родитељског права, усвојење и смештај у установе социјалне заштите и хранитељске породице**

У циљу заштите малолетних лица Центар је спроводио мере старатељске заштите, мере надзора над вршењем родитељског права, мере смештаја у хранитељске породице и домове, усвојење и сл.

У 2022.години Центар је донео 9 решења о спровођењу мера превентивног надзора. Реч је о спровођењу превентивног надзора у делу одређивања личног имена.

У току године донето је 1 решење о спровођењу мере корективног надзора упућивањем родитеља на разговор у породично саветовалиште или установу специјализовану за посредовање у породичним односима, а у односу на 3 малолетна лица.

У извештајном периоду Центар је пред судом покретао и поступке за лишење родитељског права. Током године Центар је покренуо 7 поступака за лишење родитељског права у односу на 9 малолетних лица.

Покренут је и 1 кривични поступак због пропуста у вршењу родитељског права у односу на 1 малолетно лице.

На активној евиденцији Центра на дан 31.12.2022.године под старатељством је било укупно 161 малолетно лице. Од овог броја 34 лица је било под сталним, а 127 под привременим старатељством. Од укупног броја лица под сталним старатељством, 22 је било под непосредним старатељством, а 12 под сродничким старатељством.

Током године 6 нових корисника је стављено под сталну старатељску заштиту (због смрти родитеља и због лишавања родитеља родитељског права или одузимања пословне способности). У истом периоду стално старатељство је престало за 10 малолетних лица због пунолетства.

Током 2022.године усвојење је као најпотпунији облик заштите деце без родитељског старања реализовано за 6 малолетних лица.

Током 2022.године домски смештај је користило 4 малолетна лица. У истом периоду за 1 дете је реализован домски смештај и то премештањем детета из хранитељске породице.

И у току ове године највећи број деце налазио се у хранитељским породицама, с

обзиром да је процењено да у њима имају адекватније услове за развој, васпитање и образовање.Хранитељство као облик заштите детету обезбеђује замену за примарну породицу и његовим заснивањем детету се пружа сигурност, подршка, брига о здрављу, школовању и васпитању.

У току године стручни радници Центра су анкетирали потенцијалне хранитеље и стручно процењивали подобност хранитеља за негу и васпитање деце.Такође су правно регулисали њихов статус и обавезе и перманентно пратили потребе и психосоцијални развој смештене деце.

У току године 8 малолетних лица је упућено на породични смештај (реч је о новим корисницима који су током 2022.године смештени у хранитељску породицу).

Од укупног броја смештене деце,7 лица је измештено због неадекватног родитељског старања и 1 лице због насиља у породици.

На породичном смештају се током године налазило 116 малолетних лица.Од овог броја 21 лице се налазило у сродничкој породици, а 95 лица у несродничкој хранитељској породици. Број деце на породичном смештају се смањено за 6,4% у односу на претходну годину. На крају године у хранитељским породицама се налазило 102 лица (20 у сродничким, а 82 у несродничким хранитељским породицама).Највећи удео деце на породичном смештају од 47,4% припадао је деци од 6-14 година старости.

У току године за 14 лица је донето решење о престанку смештаја у хранитељској породици.Од овог броја за 4 лица је престао смештај због осамостаљивања, за 3 лица због повратка у биолошку породицу, за 3 лица због стварања услова за усвојење, за 1 лице због смештаја у установу социјалне заштите и за 3 лица из неких других разлога.

Током године 62 хранитељске породице је имало децу на смештају, док 3 хранитељске породице са стеченом подобношћу чека на смештај деце.

Стручни радници се као и претходних година суочавају са проблемом смештаја деце са сметњама у развоју и деце са поремећајима у понашању, с обзиром да постојеће породице нису уско специјализоване за прихват ових категорија лица.

2.2.ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ

По подацима Центра пунолетни корисници учествују са 74,9% у укупном броју корисника.Највећи удео од 64,3% у укупном броју пунолетних корисника имају одрасли корисници, а најмањи од 12,6% млади корисници.Број пунолетних корисника се увећао за 6,3% у односу на претходну годину.

Број пунолетних корисника по корисничким групама се увећао за 6,2% у односу на претходну годину.

Табела 8. Број пунолетних корисника по корисничким групама и старости у 2022. Години

Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	УКУПНО
Особе под старатељством	40	160	53	21	274
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	112	335	58	5	510
Особе које се споре око вршења родитељског права	32	75	4	1	112
Особе са инвалидитетом	66	472	371	/	909
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	44	3	1	1	49
Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници	555	1722	418	186	2381
Материјално угрожене особе	314	2783	813	79	3989
Жртве трговине људима	/	/	/	/	/
Остали	17	14	3	3	37
УКУПНО	1180	5564	1721	296	8761

Када се анализирају корисничке групе, одрасла лица учествују са 63,5% у укупном броју пунолетних корисника.

У односу на све корисничке групе највећи удео са 45,5% имају материјално угрожена лица, која бележе раст од 6% у односу на претходну годину. Велики удео од 32,9% имају и лица са потребом за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници.

У категорији младих највећи удео од 47% имају лица која имају потребу за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници. Велики удео у категорији младих од 26,6% имају социо-материјално угрожена лица.

На евиденцији се појављује и одређени број лица са проблемима у понашању. Реч је о младим лицима која су извршила дела као малолетници, али су у међувремену постали пунолетни, а судски поступци према њима нису окончани или им изречене мере и даље трају, као о одрасла и стара лица са асоцијалним понашањем (скитња и сл.).

Категорији материјално угрожених лица припада 50% одраслих корисника. У овој категорији корисника налази се и 30,9% лица која имају потребу за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници, док 8,5% припада особама са инвалидитетом.

Остарела лица представљају специфичну категорију корисника која је у порасту, а у прилог томе говоре и подаци РЗС.

Реч је о радно неспособним лицима, која су због своје неспособности маргинализована и препуштена сама себи.

Ова лица углавном немају приходе или имају минималне приходе, а због слабљења виталних функција су нарушеног здравственог стања и немају капацитета за самостално превазилажење проблема.

Највећи број старих од 44,2% припада социо-материјално угроженим лицима, док 29,9% припада категорији лица које имају потребу за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници. Значајан удео од 18,4% бележе инвалидна и хронично оболела лица. У категорији старих појављују се и лица жртве насиља, занемарене особе и особе у ризику од занемаривања. Наиме, све је присутније занемаривање старих лица од стране сродника (деце, супружника и других сродника) које додатно утиче на њихово психофизичко здравље које је само по себи већ нарушено.

Најчешће пружани облици, мере и услуге за ове корисничке групе су новчана социјална помоћ, додатак за туђу негу и помоћ и увећани додатак за туђу негу и помоћ, смештај у установе социјалне заштите, старатељска заштита и сл.

- **Старатељска заштита и смештај у установу социјалне заштите и другу породицу**

Над пунолетним лицима са психофизичким сметњама спроводила се старатељска заштита ради заштите имовине и задовољавања егзистенцијалних потреба.

На активној евиденцији Центра на дан 31.12.2022. године под сталном старатељском заштитом налазило се 132 пунолетна лица лишена пословне способности, док је 99 лица било под привременом старатељском заштитом.

Током 2022. године за 5 пунолетних лица је поднет предлог за лишавање пословне способности. Током године 12 лица је лишено пословне способности и стављено под стално старатељство (11 лица је потпуно лишено и 1 лице је делимично лишено пословне способности).

Током године за 4 лица је донето решење о продужењу родитељског права.

Табела 9. Број пунолетних корисника на смештају, према врсти смештаја у 2022. години и на дан 31.12.2022.године

Врста смештаја	Млади		Одрасли		Старији		Укупно	
	2022.	31.12. 2022.	2022.	31.12. 2022.	2022.	31.12. 2022.	2022.	31.12. 2022.
Породични смештај у сродничку хранитељску породицу	1	/	/	/	/	/	1	0
Породични смештај у другу породицу	11	8	1	1	/	/	12	0
Домски смештај	7	7	86	76	168	108	261	191
УКУПНО	19	15	87	77	168	108	274	200

Смештај у установу социјалне заштите остварује се упућивањем корисника у одговарајућу установу у којој се обезбеђује становање и задовољавање основних животних потреба, здравствена заштита, а за децу и приступ образовању.

Домски смештај се обезбеђује оним лицима којима се не може обезбедити, или није у њиховом интересу останак у породици, услуге у заједници или породични смештај.

Смештај у другу породицу подразумева смештај лица у породицу која може да задовољи потребе особе која се смешта.

Смештај лица у установе социјалне заштите или у другу породицу примењује се као крајња мера заштите у случајевима када лица нису у стању да се брину сама о себи, а немају ни сроднике који су у законској обавези и могућности да се о њима старају.

У току 2022.године на смештају се налазило 274 лица.Број лица на смештају се увећао за 10% у односу на претходну годину.На крају године услугу смештаја је користило 200 пунолетних корисника.

Од укупног броја смештених у току године највећи проценат од 61,3% је старих лица.Од укупног броја пунолетних на смештају, 261 лице се налазило на домском смештају.Највећи број је смештен у домове за одрасла и остарела лица, а остала лица су се налазила на смештају у специјализованим установама за ментално и душевно оболела лица.

Број захтева за смештај пунолетних корисника је велики, те се проблеми јављају при реализацији смештаја, с обзиром на ограничене капацитете. Дешава се да поједини корисници дуго чекају на реализацију смештаја, а када до њега дође поједина лица премину или врло кратко користе услуге домова. Посебан проблем се јавља код смештаја у специјализоване установе, јер су у њима капацитети најограниченији.

На породичном смештају се налазило 13 пунолетних лица.Број пунолетних на

смештају је мали, с обзиром да је овај вид смештаја неразвијен за пунолетне кориснике. Услугу породичног смештаја су углавном користили млади који су се налазили на редовном школовању.

У току године за 74 лица је престао породични и домски смештај (за 4 лица је престао породични, а за 70 лица домски смештај). У 92,9% случајева разлог за престанак домског смештаја била је смрт корисника, а у 7,1% случајева разлог је био самовољно напуштање установе.

За 3 лица породични смештај је престао услед отпочињање самосталног живота, а за 1 лице смештај је престао због преласка у установу социјалне заштите.

Током 2022. године за 28 одраслих лица реализован је смештај у прихватну станицу (краткотрајни смештај до изналажења трајнијих облика заштите).

Током године за 4 лица која су користила ову врсту смештаја, реализован је смештај у установу социјалне заштите као трајнији облик збрињавања.

2.3. ПОСЕБНО ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ КОРИСНИКА

2.3.1. СОЦИО-МАТЕРИЈАЛНО УГРОЖЕНА ЛИЦА

Право на новчану социјалну помоћ остварују појединци, односно породице које својим радом, приходима од имовине или из других извора остварују приход мањи од износа новчане социјалне помоћи утврђеног Законом о социјалној заштити.

Право на увећану новчану социјалну помоћ остварују појединци који су неспособни за рад, односно породице чији су сви чланови неспособни за рад и једнородитељске породице.

Табела 10. Број породица и број корисника новчане социјалне помоћи у 2022. години и на дан 31.12.2022. године

Структура породице	Пренети		Укупно у 2022. години		Стање на дан 31.12.2022.	
	Број породица	Број корисника	Број породица	Број корисника	Број породица	Број корисника
1 члан	313	313	487	487	277	277
2 члана	158	316	211	422	144	288
3 члана	73	219	91	273	63	189
4 члана	109	436	123	492	93	372
5 и више чланова	147	847	161	927	129	750
УКУПНО	800	2131	1073	2601	706	1876

Ово право је у току године остварило 1073 породице са 2601 лицем. На основу података можемо видети да је број породица које су користиле право на новчану социјалну помоћ опао за 12,8% у односу на претходну годину, чиме је настављен тренд пада из претходних година.

На дан 31.12.2021. године право на новчану социјалну помоћ остваривало је 706

породица са 1876 корисника. Број породица које су користиле право на новчану социјалну помоћ на крају године је био мањи за 12,5% у односу на претходну годину.

Без обзира на пад, број корисника новчане социјалне помоћи је и даље велики, услед лошег материјалног положаја већег дела популације, који је изазван смањеним степеном радног ангажовања (због ниског нивоа стручних квалификација, образовања и лошег здравственог стања).

Поред материјалне необезбеђености, ову категорију корисника углавном прате и остале тешкоће као што су психички или физички хендикеп, поремећени породични односи, стамбена необезбеђеност, незапосленост и сл.

Табела 11. Број корисника по радном статусу на дан 31.12.2022. године

Радни статус	Број корисника		УКУПНО
	М	Ж	
Запослен	8	/	8
Пензионер	6	3	9
Незапослен	342	362	704
Ученик/студент	258	235	493
Неспособан за рад	263	394	657
Остало	4	1	5
УКУПНО	1041	1139	1976

Подаци показују да 65% укупног броја евидентираних породица су током 2022. године чиниле једночлане и двочлане породице и да се углавном радило о старачким домаћинствима која немају ближе сроднике који би се о њима старали, а неспособни су за рад.

Породице са пет и више чланова су углавном били грађани ромске етничке припадности настанене у насељу "Мали Кривак" и сличним насељима у околини града која су насељена становништвом са Косова и Метохије и југа Србије.

Када је реч о градским месним заједницама, највећи број породица које остварују право на новчану социјалну помоћ је са подручја месне заједнице Славја. Када је реч о сеоској средини највећи број породица које остварују право живи у Радинцу. Од укупног броја активних корисника (на дан 31.12.2022. године) 61,3% су радно неспособни (стара, изнемогла и хендикепирана лица, теже хронично оболела лица и деца школског и предшколског узраста).

У току 2022. године поднето је 479 нових захтева за новчану социјалну помоћ (у овај број ушли су и захтеви за кориснике који обнављају право након законског прекида права од 3 месеца). Подаци показују да се број поднетих захтева смањило за 18,7% у односу на претходну годину, што указује на наставак тренда опадања броја поднетих захтева, а самим тим и пада броја корисника новчане социјалне помоћи.

Један од разлога смањења броја захтева је повећано запошљавање корисника и повећан број лица која су током године остварила право на пензију, те нису имала потребу за обнављањем права.

Поред сталне новчане помоћи чија је исплата у надлежности Министарства, преко Центра за социјални рад грађани Смедерева остварују право на једнократну и

ванредну новчану помоћ за коју се средства обезбеђују из буџета града, а на основу Одлуке о правима социјалне заштите на подручју града Смедерева.

Право на једнократну новчану помоћ остварују лица која се тренутно нађу у стању социјалне потребе, као и лица која се упућују на домски смештај. Право на једнократну новчану помоћ угрожено лице може да оствари више пута у току године, а укупан износ не може бити већи од просечне нето зараде по запосленом у Граду у месецу који претходи месецу у коме се врши исплата.

Средства су намењена лицима која се тренутно нађу у стању социјалне потребе (решавање социјалне егзистенције, трошкови лечења, куповину школског прибора, набавку огрева, пролазници који се нађу на подручју наше општине, а немају средстава да се врате у место боравка и сл.).

Право на ванредну новчану помоћ могу остварити лица или породице због смрти члана породице, теже болести чланова породице, дужег лечења у специјализованим установама, ради набавке медицинских помагала и медикамената, учешћа у трошковима операција и санирања оштећења на стамбеним објектима изазваним непогодама и другим изузетно тешким ситуацијама.

У извештајном периоду одобрено је 3712 једнократних помоћи. У 2022. години дошло је до смањења броја одобрених једнократних помоћи за 11,1% у односу на претходну годину. Без обзира на пад одобрених помоћи, ова врста материјалне подршке је и даље једна од најзаступљенијих. То је последица великог броја лица која су остваривала приход у нивоу и испод минималног нивоа социјалне сигурности утврђеног Законом о социјалној заштити у Републици Србији и стицаја различитих околности које су довеле до остваривања прихода испод тог нивоа, као и већег броја лица која су током године по више пута остваривала ово право до максималног годишњег износа предвиђеног градском Одлуком.

На основу података Центра, највише једнократних новчаних помоћи 57,2% је одобрено за друге изузетно тешке ситуације, 32,7% одобрено је за социјалну егзистенцију, за куповину лекова/помагала 5,6%, за куповину огрева је одобрено 3,3% једнократних новчаних помоћи, а преосталих 1,2% је одобрено за потребе прибављања документације, трошкове при смештају, прибављање лекарских уверења и сл.

Градска управа је у току 2022. године одобравала ванредне новчане помоћи на основу мишљења и предлога стручних радника Центра. У извештајном периоду Центар је Градској управи достављао мишљења поводом одлучивања о исплати ванредне новчане помоћи. Током године одобрено је 607 ванредних новчаних помоћи, што представља пад од 16,3% у односу на претходну годину.

Нижи ниво прихода, немогућност приходавања и све лошији здравствени статус грађана условили су да и током 2022. године буде поднет велики број захтева за добијање једнократне и ванредне новчане помоћи.

Током 2022. године Центар за социјални рад је у сарадњи са Градском управом и изабраним пружаоцем услуге наставио са дистрибуцијом топлог obroка егзистенцијално угроженој категорији грађана.

Право на бесплатан оброк током године користило је 905 корисника. Право на бесплатан оброк је на дан 31.12.2022. године користило 659 корисника. Број корисника права на бесплатни оброк је остао на приближно истом нивоу као и претходне године.

Услугама народне кухиње били су обухваћени корисници права на новчану социјалну помоћ, као и лица са ниским примањима или без примања која нису остварила право на новчану социјалну помоћ, а нису успела да изграде потенцијал за самостално задовољавање сопствених потреба.

Током 2022.године Центар је одобравао и право на бесплатну ужину у ђачкој кухињи.Ово право је финансирано од стране Локалне самоуправе и одобрavano је деци у основним школама из породица корисника новчане социјалне помоћи.

Право на бесплатну ужину је током године остварило 433 корисника.На крају године ово право користило је 312 малолетних лица (стање на дан 31.12.2022.године).Број корисника на крају године је остао на приближно истом нивоу као и претходне године.

2.3.2.ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

У току 2022.године Центар је радио са 1113 особа са инвалидитетом. У току године дошло је до увећања броја лица са инвалидитетом за 2,5% у односу на претходну годину.

Табела 12. Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у 2022. години, према старости и полу

Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	111	93	204
Млади	43	23	66
Одрасли	260	212	472
Старији	124	247	371
УКУПНО	538	575	1113

Највећи удео од 42,4% у укупном броју лица са инвалидитетом имају одрасла лица.

Табела 13. Број особа са инвалидитетом у ЦСР у 2022. години према врстама инвалидитета и старости

Врста инвалидитета	Старосна структура				Укупно
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Телесни	177	19	266	334	796
Интелектуални	12	16	136	15	179
Ментални	3	2	40	17	62
Сензорни	2	6	21	3	32
Первазивни развојни поремећаји,	2	3	1	/	6
Вишеструки	8	20	8	2	38
УКУПНО	204	66	472	371	1113

Подаци показују да 71,5% лица припада категорији лица са телесним инвалидитетом.

Заштита ових лица одвијала се кроз коришћење права на туђу негу и помоћ и увећану туђу негу и помоћ, професионално оспособљавање, стављање под старатељску заштиту, смештај у установе социјалне заштите и сл.

Право на додатак за помоћ и негу другог лица остварује лице коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних тешкоћа или промена у здравственом стању неопходна помоћ и нега другог лица да би задовољило основне животне потребе.

На подручју Смедерева ово право је у току 2022.године користило 374 лица.На дан 31.12.2022. године ово право је остваривало 283 лица.

У току 2022.године рађено је по основу 171 захтева за признавање права на туђу негу и помоћ.Број поднетих захтева је остао на истом нивоу као и претходне године. У току године донето је 64 решења о признавању овог права.

Право на увећан додатак за помоћ и негу другог лица има лице које остварује право на туђу негу и помоћ, а за које је, на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, утврђено да има телесно оштећење од 100% по једном основу или да има органски трајни поремећај неуролошког или психичког типа и лице које има више оштећења, с тим да ниво оштећења износи по 70% и више процената по најмање два основа.

У извештајном периоду право на увећан додатак остварило је 628 лица, а на крају године право на увећан додатак за туђу негу и помоћ користило је 532 лица(стање на дан 31.12.2021.године).

У току године евидентирано је 244 захтева за увећану туђу негу и помоћ.Број захтева се увећао за 20,8% у односу на претходну годину.У току године донето је 64 решења о признавању права.

Током године лица са инвалидитетом су користила и услуге смештаја.

Табела 14. Број особа са инвалидитетом који су на дан 31.12.2022. користили услуге смештаја у установама социјалне заштите или у породичном смештају, према врсти смештаја и узрасту

Врста смештаја	Старосна структура			
	Деца	Млади	Одрасли	Старији
Смештај у прихватишту /прихvatној станици	/	/	/	/
Смештај у сродничкој старатељској породици	1	/	/	/
Смештај у хранитељској (сродничкој и другој хранитељској) породици	/	1	1	2
Смештај у установи социјалне заштите	3	6	52	13
УКУПНО	4	7	53	15

На крају 2022.године на смештају се налазило 79 лица.Од овог броја 74 лица је било у установи социјалне заштите, а 5 лица у сродничкој или другој породици. У току 2022.године реализован је смештај за 3 нова корисника.

У току 2022.године ученици основних и средњих школа са сметњама у развоју и инвалидитетом и њихови пратиоци користили су и право на превоз.У току године ово право је користило 45 лица.

Током 2022.године лица са инвалидитетом имала су могућност коришћења дневних услуга у заједници и то услуге помоћи у кући и личног пратиоца детета.Центар за социјални рад је био упутни орган за лица за која је процењено постојање потребе за коришћењем ових врста услуга.Током године 49 лица је користило право на услугу помоћ у кући, а 35 лица право на услугу личног пратиоца.

У извештајном периоду особама са инвалидитетом била је доступна и услуга персоналне асистенције као услуга подршке за самостални живот.Центар за социјални рад је лица која су имала потребу за оваквим видом услуге упућивао на изабране пружаоце услуге.Током године Центар је упутио 12 лица на коришћење услуге персоналног асистента.

Социјална укљученост особа са инвалидитетом је боља него претходних година, али још увек недовољна, с обзиром да и даље постоје тешкоће код њиховог укључивања у образовање и радни процес након завршетка школовања.

2.3.3.ДЕЦА И МЛАДИ СА ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ И У СУКОБУ СА ЗАКОНОМ

Заштита деце и омладине са проблемима у понашању и у сукобу са законом подразумевала је рад на откривању, спровођењу заштите и третману свих облика делинкветног понашања деце и младих. Центар је вршио процену и реализацију најадекватнијих мера у циљу њихове ресоцијализације.

Центар је достављао суду мишљење и предлоге мера, а по доношењу судске

одлуке организовао и спроводио мере отворене заштите и пратио резултате мера затворене заштите и вршио прихват малолетника из установа у циљу њиховог што безболнијег интегрисања у локалну заједницу.

Стручни рад са децом и омладином са поремећајима у понашању и у сукобу са законом је веома сложен и захтева дуготрајан стручни рад и сарадњу школе, породице и друштвене заједнице.

У току 2022.године Центар је радио са укупно 168 лица до 25 година старости са проблемима у понашању и у сукобу са законом. Број деце и младих је увећан за 5,7% у односу на претходну годину.

Од укупног броја лица до 25 година старости са проблемима у понашању и у сукобу са законом, 140 припада деци и младима у сукобу са законом (малолетници у сукобу са кривичним и прекршајним законом због сумње, оптужбе, или осуде да су починили кривично дело), а 28 припада деци и младима са проблемима у понашању (који немају кривична дела и нису починиоци прекршаја, али имају проблематично понашање у школи, као и сукобе са родитељима, старатељима и заједницом и који таквим понашањем угрожавају себе и околину и суочавају се са тешкоћама због злоупотребе алкохола, дроге или других опојних средстава).

Током 2022.године новоевидентирано је 69 лица са проблемима у понашању и у сукобу са законом (6 лица са проблемима у понашању, а 63 лица у сукобу са законом).

Стручни радници Центра су пратили реализацију 11 мера које су изречене током године. Током године праћена је реализација 8 мера посебне обавезе (6 мера укључивања у рад хуманитарних организација и 2 мере посебне обавезе укључивања у појединачни и групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту.)

Током године праћена је и реализација 3 мере појачаног надзора органа старатељства.

У оквиру рада на спровођењу ових мера радило се и на праћењу понашања малолетника, као и на стварању услова за њихову ресоцијализацију.

Током године Центар је давао мишљење и предлоге за изрицање мера, међутим одређени број поступака још увек није окончан.

Стручни радници Центра су активно учествовали у судским поступцима који су вођени против малолетних лица.

Током године Центру за социјални рад је од стране суда поднето укупно 129 пријава за децу и омладину у сукобу са законом (85 пријава за децу и омладину учиниоце кривичних дела и 44 пријава за децу и омладину учиниоце прекршаја).

Током године одбачено је 28 пријава од којих 10 за децу која су кривично и прекршајно неодговорна и 18 за децу изнад 14 година. Током године 6 малолетних лица је рецидивирало.

Такође, Центру је поднето и 19 пријава сродника и школе које су се односиле на проблеме у понашању малолетника и 2 пријаве за вршњачко насиље.

2.3.4.ЖРТВЕ НАСИЉА

Основни начин поступања у ситуацијама везаним за насиље у породици је био тимско сагледавање проблема.Интерни тим за заштиту од насиља у породици и партнерским односима је путем конкретног рада са жртвама насиља и међусобних консултација, договарао и планирао кораке у даљем раду.

Интерни тим се укључивао код разматрања свих пријава за насиље у породици, а након уласка случаја у даљи рад службе, тим се укључивао по потреби, а на основу одлуке водитеља случаја, супервизора и руководиоца интерног тима.

Код одбачених пријава насиља нису се укључивали сви чланови интерног тима, већ само пријемни радник и руководиоца интерног тима и евентуално водитељ случаја, уколико је већ рађено са породицом.У овим случајевима стручни радници су радили на саветодавном усмеравању породице (информисању о корацима које жртва може предузети уколико дође до насилничког понашања и упоређивањем починиоца о могућим последицама насилничког понашања).У овим ситуацијама сачињавана је белешка у којој је констатована несврсисходност даљег поступања.

У ситуацијама када је идентификовано постојање насиља у породици, интерни тим је случај упућивао на даљи рад у службу, где је стручни радник на вођењу случаја вршио почетну процену и предузимао мере неопходне за заштиту лица које је претрпело насиље или је у ризику од насиља (ургентно збрињавање, покретање поступка за лишавање родитељског права, покретање поступка за заштиту од насиља у породици и др.).

У хитним случајевима пријемни радник се одмах консултовао са руководиоцима службе (који су и чланови интерног тима) и са пријемном проценом о хитном поступању, случај је упућиван у службу на даљи рад ради предузимања ургентних мера у циљу заштите жртве.

О начину поступања, тј.предузетим мерама у случајевима насиља, руководиоца интерног тима сачињавао је писане извештаје за састанке Координационе групе за спречавање насиља у породици.На овим састанцима у сарадњи са представницима полиције, тужилаштва и по потреби других институција, планирао су се мере даљег поступања за сваки случај појединачно.

С обзиром да је број стручних радника остао исти, а да се из године у годину број пријава за насиље увећава, тешкоћу у раду представљала је преоптерећеност стручног кадра (пријемне службе, чланова интерног тима и радника на вођењу случаја).

Табела 15. Број пријава породичног насиља и занемаривања у 2022.години према доминантној врсти насиља и старости и полу жртве насиља и занемаривања

Доминантне врста насиља		Старост жртве насиља								УКУПНО
		Деца		Млади		Одрасли		Старији		
		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
Физичко насиље	13	14	7	31	15	80	9	14	183	
Сексуално насиље	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
Психичко насиље	10	12	6	19	30	101	8	19	205	
Занемаривање	11	13	/	/	/	/	/	/	24	
УКУПНО	34	39	13	50	45	181	17	33	412	

Центру за социјални рад је током 2022.године достављено 412 пријава за насиље у породици и занемаривање (388 за насиље и 24 за занемаривање).

Од укупног броја пријава које су се односиле на насиље, интерни тим за заштиту од насиља у породици и партнерским односима је радио по основу 233 нове пријаве и 155 поновљених пријава. Такође, стручни радници Центра су током године радили и са 55 пријава које су се односиле на случајеве насиља који су већ у поступку и ове пријаве упућиване су углавном од стране суда (наставак рада на случају).

Током године стручни радници Центра су радили са укупно 869 лица (315 жртви физичког, 5 сексуалног и 549 психичког насиља) која су била директно или индиректно изложена насиљу. Од укупног броја евидентираних, 372 припада категорији малолетних лица, 99 категорији младих лица, 335 категорији одраслих лица и 63 категорији остарелих лица.

У укупан број лица која су била изложена директном или индиректном насиљу, ушла су новоевидентирана лица, лица која су пренета из претходних година, као и лица која су реактивирани током извештајног периода.

Ступањем на снагу новог Закона о спречавању насиља у породици, починиоцима насиља су изрицане мере удаљења учиниоца из стана и мера забране контактирања са жртвом.

Група за координацију у чијем раду је учествовао и представник Центра је током године доносила и индивидуалне планове заштите и подршке жртвама насиља. Подршка корисницима је најчешће давана у делу учествовања кроз поступке за поверу малолетне деце и посредовање у давању мишљења за изрицање мера заштите од насиља у породици и код привремених мера, посредовање у мотивисању сродника за преузимање бриге о жртвама.

Током извештајног периода 8 малолетних лица је измештено из биолошке породице (1 због насиља у породици и 7 због занемаривања) и упућено у хранитељску породицу.

За 4 жене је током године индиковано ургентно збрињавање и измештање из насилничког окружења у Прихватилиште за жртве насиља "Сигурна кућа".

Током године Центар је покренуо 28 поступака за изрицање мере заштите од насиља у породици. Предлогом за изрицање мера за заштиту од насиља у породици било је обухваћено 25 одраслих и 16 малолетних лица.

Током године изречено је укупно 10 мера за заштиту од насиља у породици по Породичном закону (9 мера забране даљег узнемиравања члана породице и 1 мера забране приближавања члану породице).

У раду са жртвама насиља стручни радници Центра су се суочавали са извесним тешкоћама. Наиме, основна тешкоћа у раду били су кратки обавезујући рокови у обради пристиглих пријава и у даљем поступању, евидентирању и извештавању Координационе групе при ОЈТ-у.

То је доводило до додатног притиска већ оптерећених стручних радника. Проблем је представљао и велики број неоснованих пријава, који су изискивали додатну тријажу и тиме одузимали време у поступању по пријавама у којима је било индиковано насиље. Ово је у већини случајева последица неадекватно спроведених радњи од стране других институција пре прослеђивања захтева Центру. Често су и саме пријаве биле непотпуне и додатно су отежавале рад на утврђивању параметара који би упућивали на постојање насиља и утврђивање степена ризика, односно приоритета у поступању.

Тешкоћу и даље представља одсуство једнообразно утврђеног начина евидентирања случајева насиља у центрима. Пријаве су од стране ПУ достављане на починиоца, а оне су се у Центру, уколико се радило о породици са децом, заводиле на најмлађе дете, иако оно није било директно изложено насиљу. У таквој ситуацији отежано је праћење броја пријава и лица која су претрпела насиље. Ово наравно додатно компликује и извештавање о жртвама насиља.

У току године стручни радници Центра су похађали обуке за рад у поступцима насиља у породици. Циљ оваквих обука је отклањање неуједначености у процени и поступању стручних радника (шта треба третирати као насиље и да ли сви случајеви оправдано улазе у даље поступање).

У том смислу треба тежити упошљавању нових радника и специјализацији одређеног броја стручњака, који би се уз одговарајуће обуке, бавили искључиво радом на заштити од насиља у породици.

2.3.5. ОСТАЛЕ ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ

Код посебно осетљивих група корисника треба истаћи рад са ромском популацијом, тј. са онима за које сигурно знамо да то јесу, јер услов за пружање услуга у социјалној заштити не повлачи обавезу изјашњавања о националној припадности. Из тог разлога Центар нема прецизне податке о корисницима ромске популације.

Већина ових лица је без прихода и живи испод линије сиромаштва. Они који остварују приход налазе се претежно у зони сиве економије и баве се прикупљањем секундарних сировина. Роми углавном живе у нехигијенским објектима, велике пренасељености, као и у хомогеним насељима која су издвојена од осталог становништва. С обзиром на напред наведено, њихово психофизичко здравље претежно је нарушено, а томе доприноси њихова здравствена непросвећеност и недовољна доступност здравствене заштите.

Роми се најчешће као корисници појављују у категорији материјално угрожених лица.

3. ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА

3.1. СТРУЧНИ ПОСЛОВИ

3.1.1. Послови процене и планирања

Услуге процене обухватају процену стања, потреба, снага и ризика корисника и других особа значајних за корисника, процену старатеља, хранитеља и усвојитеља.

Услуге планирања обухватају индивидуално планирање услуга ради њиховог коришћења или одређивања мера заштите и то:

- план услуга и мера за породицу са планом сталности за дете,
- план за самостални живот, односно еманципацију младе особе која не живи са родитељима односно усвојитељима пре навршене 14. године живота и
- индивидуални план услуга и мера за одраслог или старог корисника

Табела 16. Број услуга процене и планирања према корисницима услуга

Стручни поступак	Број поступака				Укупно
	За децу	За младе	За одрасле	За старије	
Почетна процена	312	20	132	67	531
Умерена процена корисника	5	/	/	/	5
Број сачињених планова	65	9	21	21	116
Број поновних прегледа	280	29	38	34	381

Подаци показују да је у 88,3% случајева спровођен поступак почетне процене и поновног прегледа. У 62,5% случајева почетна процена је рађена за децу и младе, а у 37,5% случајева за одрасле и старе.

У 81,1% случајева поновни преглед је рађен за децу и младе, а у 18,9% случајева за одрасле и старе.

Од укупног броја сачињених планова, 63,8% је сачињено за децу и младе, а 36,2% за одрасла лица и старе.

3.1.2. Неодложне интервенције

Услуге неодложне интервенције пружа Центар за социјални рад непосредно и у сарадњи са другим службама и органима у локалној заједници, у ситуацијама када је дошло до угрожавања живота, здравља и развоја корисника, а с циљем предузимања мера из његове надлежности за осигурање безбедности корисника.

Услуге неодложних интервенције доступне су корисницима током 24 часа.

У току године стручни радници центра неодложно су интервенисали у 60 случајева. Неодложно се интервенисало у 56,7% случајева ради осигурања безбедности малолетних корисника и у 43,3% ради осигурања безбедности пунолетних лица.

3.1.3. Специјализовани послови/супервизијски послови

Специјализоване послове у Центру обавља супервизор. Супервизор обезбеђује поштовање стандарда стручног рада тако што координира, усмерава, обучава, подстиче и евалуира стручни рад стручњака – водитеља случаја и помаже му да постигне оптималне ефекте у задовољавању потреба корисника, као и да развија потребна знања и вештине.

Супервизор подржава стручне раднике – водитеље случаја организујући супервизијски процес као аутентичан, поверљив, професионалан, неутралан, објективан, и односећи се према водитељу случаја са уважавањем.

Супервизор обезбеђује у свим фазама поступка заштиту најбољег интереса корисника; организује и реализује поступак супервизије у свим фазама стручног рада код пријема, почетне процене, процене, планирања, евалуације и поновног прегледа, обавештава руководиоца у случајевима непрофесионалног, незаконитог и некомпетентног понашања водитеља случаја; сачињава годишње извештаје о напретку у раду водитеља случаја и стручних радника чији рад супервизира и предлаже планове и програме стручног усавршавања стручних радника.

Супервизор може, сагласно својим посебним знањима и вештинама, обављати и специјализоване стручне послове, односно пружати услуге корисницима као што су: индивидуално и групно саветовање, посредовање-медијација, социјално-едукативне активности, процена опште и посебне подобности будућих усвојитеља, хранитеља, старатеља и друго, уколико то не ремети процес супервизије и није у супротности са интересима.

Табела 17.Стручни послови супервизора и број реализованих послова у 2022.години

Стручни послови супервизора	Број реализованих активности/ планова и извештаја	Број донетих планова
Број индивидуалних планова професионалног развоја водитеља случаја	9	
Број извештаја о напретку водитеља случаја	9	
Број одржаних индивидуалних супервизијских састанака	2120	
Број одржаних групних супервизорских састанака	7	
Број случајева у којима је супервизор члан тима као стручни радник	595	
Број случајева где је супервизор радио као водитељ случаја	260	

У Центру за социјални рад тренутно 3 стручна радника обављају послове супервизора.

3.1.4.Управно-правни послови

Управно правне послове обављају правници и они обухватају примену управно процесних правила у вођењу поступка и доношењу одлука у управним стварима чије је решавање законом поверено Центру за социјални рад.

Правници поред управних, обављају и правне послове у вези покретања судских и других поступака из породичних односа, заштите права детета, односно права других пословно неспособних лица и у другим случајевима када су учешће или активна легитимација органа старатељства прописани законом.

Обављају и послове вођења евиденције и издавања уверења о штићеницима, издржаваним лицима, лицима према којима је извршено насиље у породици и лицима против којих је одређена мера заштите од насиља у породици и другим чињеницама о којима се води службена евиденција.

У току године издато је укупно 1693 уверење.Број уверења се смањило за 7,5% у односу на претходну годину.

Правници обављају и послове информисања, правног саветовања, те учешћа у процени, планирању и реализацији услуга и мера социјалне и старатељске заштите, у сарадњи са запосленим стручним радницима на пословима заштите деце и омладине, односно одраслих и старих лица.

3.1.5. Налази и мишљења

Налаз и стручно мишљење сачињава водитељ случаја у писменом облику када је потребно суду, другом органу или установи доставити резултате процене или када је потребно упутити корисника на коришћење услуге у другу установу или организацију.

Израда налаза и стручног мишљења обавезна је у следећим ситуацијама:

- за потребе суда, на захтев суда или када Центар покреће поступак пред судом у складу са надлежностима органа старатељства
- за потребе других служби и установа (ситуације у којима се друге службе извештавају, на захтев или по службеној дужности, о предузетим и потребним даљим услугама и мерама).

У оквиру налаза и стручног мишљења, водитељ случаја сумарно саопштава резултате процене, планиране и предузете услуге и мере.

Током 2022.године сачињено је укупно 1961 налаз и мишљење, као и за потребе суда, тако и за потребе других служби и установа. Број сачињених налаза и мишљења се смањио за 4,8% у односу на претходну годину.

4. ИЗВЕШТАВАЊЕ И АНАЛИТИЧКО – ИСТРАЖИВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Аналитичко истраживачка делатност доприноси стварању услова за даљи развој социјалне заштите који је заснован на сагледаним потребама грађана и расположивим ресурсима друштва.

Развијање планске и аналитичке делатности у Центру представља основ за планирање превентивних активности у циљу развоја ресурса за оснаживање појединаца и породица из рањивих група ради њиховог осамостаљивања у задовољавању животних потреба.

Егзактним снимањем социјалног стања грађана, уочавањем узрока и последица одређених социјалних појава које доводе грађане у стање социјалне потребе и планирањем и спровођењем социјално-заштитних активности стварају се основи за адекватно вођење социјалне политике.

У том смислу, током 2022.године урађено је следеће:

- Извештај о раду Центра за социјални рад града Смедерева за 2021.годину за потребе Завода за социјалну заштиту и потребе Градске управе и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- План рада Центра за социјални рад града Смедерево за 2022.годину за потребе Градске управе
- Дефинисање циљева и индикатора Програмског буџета и праћење њиховог извршења
- Информације о остваривању основних права грађана за I, II и III квартал 2022.године
- Информације о заштити појединих категорија корисника (остарелих лица, материјално необезбеђених, жртвама насиља и сл.)
- Израда анализе стања и проблема корисника услуга социјалне заштите
- Статистички извештаји за Министарство за рад, запошљавање, борачка и

социјална питања, Завод за социјалну заштиту и бројне органе и установе на подручју града

- Израда упитника о појединим корисничким групама на захтев других институција
- Достављање података по захтевима за информације од јавног значаја
- Израда Извештаја о поступању по захтевима за информације од јавног значаја
- израда Извештаја о поступању по нотификацијама из регистра Социјална карта
- израда Информатора о раду Центра за социјални рад
- Процена угрожености становништва на подручју Града Смедерева са аспекта социјалне заштите и активности Центра за социјални рад у зимском периоду
- Доградња информационог система Центра увођењем нових програма са циљем да се унапреди евиденција и документација као основ пружања ефикасне и адекватне социјалне заштите грађана
- Бројне презентације података у области социјалне заштите у циљу боље информисаности грађана и стручне јавности
- Подизање професионалних компетенција путем континуиране едукације стручних радника кроз програме обуке или кроз самообразовање праћењем стручне литературе

Реализација ових радова била је заснована на мултидисциплинарном раду стручних радника различитих профила.

И у наредном периоду пажња ће се посветити унапређењу ове функције како би се социјална политика, а у оквиру ње и социјална заштита, ефикасније и адекватније спроводила на подручју града.

5.САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ И У РЕПУБЛИЦИ

Ради што ефикасније заштите корисника неопходна је сарадња Центра и других институција, како локалних, тако и на нивоу Републике.

У току 2022.године Центар је сарађивао са:

- Судом и Тужилаштвом
- Локалном самоуправом
- Здравственим установама
- Школама
- Полицијском управом
- Установама за смештај корисника
- Центрима за социјални рад
- Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Републичким заводом за социјалну заштиту
- Удружењем особа са инвалидитетом
- Невладиним организацијама
- Црвеним крстом

5.ИНФОРМИСАЊЕ

Током 2022.године Центар је информисао грађане и стручну јавност о активностима које је предузимао и о исходима тих активности.

Информисање шире јавности спроводило се путем давања информација о постојећим правима и услугама социјалне заштите, као и о процедури за њихово остваривање. Центар је информације презентовао путем медија (штампаних и електронских), израдом Информатора о раду и путем јавних презентација.

Током године Центар је вршио размену информација са другим институцијама и организацијама на националном и локалном нивоу о спроведеним активностима и корисницима. Размена информација се вршила слањем извештаја, анализа, организовањем састанака и слично.

ЗАКЉУЧАК

Током године Центру за социјални рад је поднет велики број захтева грађана за коришћење појединих услуга и мера из области социјалне заштите, што је захтевало комплексан приступ и појачано ангажовање стручних радника.

У раду на спречавању насиља у породици било је појачано ангажовање већ оптерећених стручних радника, који су наилазили на тешкоће у свом раду због кратких обавезујућих рокова у поступању по прописаним процедурама.

У таквим околностима, проблем је представљао недовољан број стручних радника у односу на нарасле потребе и број корисника.

Иако је Центар за социјални рад имао објективне тешкоће у спровођењу своје делатности, стручни радници су се трудили да испоштују рокове и процедуре и пруже помоћ оним грађанима који су се налазили у стању социјалне потребе.

У санирању социјалних проблема грађана Центар је сарађивао са Градском управом, организацијом Црвеног крста, невладиним организацијама, Комесаријатом за избеглице, бројним установама у области социјалне и дејче заштите, органима правосуђа, јавног реда и мира, школама, здравственим установама, службом за запошљавање и др.

У циљу превенције узрока и последица које доводе грађане у стање социјалне потребе, Центар ће настојати да у наредном периоду, уз помоћ других релевантних установа/институција, иницира реализацију нових социјалних програма којима би се створили услови за адекватније задовољавање потреба грађана.

Током године спроведено је и низ активности на адаптацији и опремању радног простора у циљу квалитетнијег обављања поверених послова.

ВД ДИРЕКТОРА ЦЕНТРА
Ивана Николић Ђурђевић, дипл. социолог